

Abstrakt v českém jazyce – Postavení dětských vojáků v mezinárodním uprchlickém právu

Cílem této práce je zjistit, jaký rozsah ochrany poskytuje dětem, které utíkají před nabíráním do ozbrojených sil, a bývalým dětským vojákům mezinárodní uprchlické právo. Zvolený problém byl řešen pomocí otázky, zda lze dětem, které utíkají před nabíráním do ozbrojených sil, a bývalým dětským vojákům poskytnout uprchlický status podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků z 28. července 1951, případně status doplňující uprchlický status na základě regionálních úprav. Pojem uprchlický status byl rozložen na jednotlivé prvky a bylo zkoumáno, zda děti, které utíkají před nabíráním do ozbrojených sil, a bývalí dětské vojáci naplňují pojmové znaky těchto prvků.

Jedním ze zkoumaných prvků je inkluzivní klauzule. V rámci této části byla práce zaměřena na otázky, zda lze nabírání dětí do ozbrojených sil a jejich přímou účast v ozbrojených akcích považovat za pronásledování, zda lze takové děti považovat za společenskou vrstvu, zda lze odmítnutí účastnit se ozbrojených sil považovat za zastávání určitých politických názorů a zda existuje příčinná souvislost mezi pronásledováním a příslušností ke společenské vrstvě nebo k zastávání politických názorů. Výsledkem zkoumání části o inkluzivní klauzuli jsou tyto závěry: Nabírání dětí do ozbrojených sil a jejich přímou účast v ozbrojených akcích lze považovat za pronásledování. Takové děti lze považovat za společenskou vrstvu. Lze uvažovat i o důvodu zastávání určitých politických názorů v případech odmítnutí účasti v ozbrojených silách. Existence příčinné souvislosti mezi pronásledováním a příslušností ke společenské vrstvě nebo zastávání určitých politických názorů v tomto případě bude záležet na tom, zda daný stát používá přístup zkoumání skutečných záměrů původce pronásledování, nebo přístup zkoumání žadatelovy situace.

Druhým ze zkoumaných prvků je exkluzivní klauzule. V rámci této části byla práce zaměřena na otázku, zda na dítě, které v minulosti v souvislosti s nasazením ve vojenské akci spáchalo mezinárodní zločin, vážný nepolitický čin nebo čin v rozporu se zásadami a cíli OSN, může být aplikována exkluzivní klauzule. Výsledkem zkoumání v této části jsou tyto závěry: Exkluzivní klauzule platí i pro nezletilé osoby, ovšem pouze pokud již dosáhly věku trestní odpovědnosti a mají dostatečné duševní schopnosti k tomu, aby mohly být povolávány k odpovědnosti za dané činy. U dětí, které přesáhly stanovenou věkovou hranici, by měla být brána v úvahu emocionální, duševní a rozumová vyspělost. Je nutné vzít v úvahu i další

okolnosti, kvůli kterým by mohla být přičítatelnost činu, jako například nátlak, sebeobranu, nedobrovolnou intoxikaci, věk žadatele v době, kdy se přidal k dané ozbrojené skupině, nebo důvody pro připojení se. V úvahu by měly být brány také okolnosti, které by mohly nastat při návratu, jako závažná porušení lidských práv.

Na závěr byly zkoumány také regionální úpravy, evropská v rámci Evropské unie a Rady Evropy a africká. Jejich úpravy byly srovnány s úpravou univerzální. Došli jsme k závěru, že pro posuzování vzniku uprchlického statusu lze v rámci evropského a afrického regionu využít poznatků o úpravě univerzální s drobnými odchylkami. V rámci regionálních úprav byly dále zkoumány možnosti udělení regionálních statusů doplňujících status uprchlíka. V rámci úpravy Evropské unie je možné poskytnout dítěti, které prchá před účastí v ozbrojených silách, doplňkovou ochranu. V rámci africké úpravy je možné takovému dítěti poskytnout regionální status uprchlíka.